

Project Aan Tafel! 2023

Interview met Lia Konijn

Interviewer: Age de Jong

Als kind ben ik geboren en getogen op een boerderij in de Wijdewormer waar mijn ouders eerst koeien en later ook varkens hielden. Ik was het eerste kind van mijn ouders en zoals in elk goed katholiek gezin in die tijd, kwam er elk jaar een kleintje bij. Dat ging zo zeven jaar door. Op het laatst zaten we met z'n tien aan een lange uitschuiftafel. Dat was handig, want elke keer als er weer een kind was geboren kon de tafel worden uitgeschoven.

Zodra ik kon werd ik ingeschakeld om mee te helpen. Aardappelen schillen, groenten wassen en groenten snijden en natuurlijk de tafel dekken. We aten meestal producten uit onze groentetuin. Veel van de oogst en

fruit uit de boomgaard werd in weckpotten gedaan voor de winter. Zo nu en dan had mijn vader een partij doorgedraaide kool voor de koeien op de kop getikt. Er zaten natuurlijk ook wel eens goede kolen tussen, dus aten wij die ook.

Aan tafel zaten we meestal op dezelfde plaats. Vanaf mijn plek kon ik door de raampjes naar buiten kijken. Mijn vader zat meestal links van mij. Dat was de plek het dichtst bij de stal. Zo kon hij snel aanschuiven of weggaan als dat nodig was.

Bidden deden we ook. Het Onze Vader en het Weesgegroot. Mijn moeder zei dan routinematig, "effe bidden". Ze vergat het eigenlijk nooit. Mijn vader wel en die was er blijkbaar niet altijd met zijn gedachten bij, want soms schrok hij tijdens het opscheppen op en vroeg dan met luide stem, "Jo, hebben wel al gebeden?"

Verder werd er tijdens het eten niet veel gesproken. Het was natuurlijk wel altijd rumoerig met zoveel mensen aan één tafel, en dat mocht gewoon.

Met mes en vork eten dat deden we niet en je bord moest altijd zo schoon mogelijk, want er moest nog een toetje op. Het mes gebruikten we alleen om het vlees te snijden. Ik weet nog dat ik op de huishoudschool tot de

ontdekking kwam dat je ook met mes en vork kon eten.

Als meisje was ik altijd de klos als het om afwassen ging. Ik wilde net als de jongens graag melken, maar dat mocht niet. Dat deden mijn broers. Daar was geen speld tussen te krijgen.

Tussen de middag aten we altijd warm. Dat was normaal in die tijd en zeker voor ons gezin. Mijn vader moest altijd vroeg op en was rond het middaguur wel aan een stevige maaltijd toe. Omdat we met zovelen waren kookte mijn moeder altijd twee verschillende soorten groenten. Dat was fijn, want dan kon je altijd iets eten wat je lekker vond.

Wat verder in de tijd was niet iedereen tussen de middag thuis voor het warme eten en kookte mijn moeder 's avonds nog een keer. We aten nooit het opgewarmde middageten, dat vond mijn moeder ongezond.

Maandag was bruine bonen dag. Dat kwam mijn moeder goed uit, maandag was immers ook wasdag, dan kon zij de was doen terwijl de pan met bonen urenlang op stond. We aten die op zijn Noord-Hollands, met stroop en boter.

Op vrijdag aten wij, zoals de meeste katholieken, geen vlees. Omdat vis nogal duur was ontbrak dat wel eens, dus werd het regelmatig aardappelen met gesmolten boter met in de zomer sla en in de winter zoete rodekool. Een enkele keer stond er een pot zure haring op tafel.

Overigens kreeg niet iedereen boter. Alleen mijn moeder. Zij was van huis uit gewend roomboter te eten, de anderen kregen margarine. Ik heb later toen ik op mijzelf woonde die rodekool en zure haring een keer gegeten.

Nou, het is niet aan te bevelen, maar toen vond ik het lekker.

Mijn moeder was erg gastvrij. Er kwamen regelmatig marskramers aan de deur. Als het dan etenstijd was vroeg mijn moeder steevast, heeft u al gegeten? En als het antwoord dan nee was, mochten ze mee-eten. Dan zat er weer zo'n vreemd type aan tafel. Op zondag hadden we altijd soep vooraf.

Nu was mijn moeder wel erg van de pakjes soep. Dat was de basis waar ze dan wel verse groenten aan toevoegde. Bouillon of zo maakte ze nooit. Daar had ze geen geduld voor. Als toetje aten we vaak rijst met melk, boter, suiker en kaneel, beter bekend als rijstebrij. Maar ook aten we regelmatig havermoutpap, yoghurt. En

karnemelkse rijst of pap. Dat laatste maakte mijn moeder van wei dat mijn vader kocht bij de melkfabriek. Daar zat soms nog zoveel melk in dat het bijna karnemelk was. Ik werd dan ingeschakeld om heel erg lang in de pan te roeren om het schiften en aanbranden te voorkomen.

In mijn herinnering ging bijna overal suiker in of overheen. Ik moet er nu niet meer aan denken, maar op een gebakken ei werd suiker gestrooid.

Wij gingen nooit uit eten, vooral uit praktisch oogpunt. Met zijn tien naar een restaurant was lastig te organiseren en bovendien erg duur. Daar komt bij dat mijn vader vond dat mijn moeder het lekkerst kookte. Hij had wel eens in een restaurant gegeten, maar daar hadden ze nooit jus bij de aardappelen, dus dat was niks.

Toen ik op de huishoudschool kwam leerde ik dat je met rijst ook andere dingen kon doen, dan het alleen in melk koken. Zo proefde ik voor het eerst nasi. Er ging een wereld voor mij open en ik vond het heerlijk, Ik vertelde thuis dat ik zo lekker had gegeten en dat ik dat ook thuis ging maken.

Iedereen vond het lekker, behalve mijn vader.

Ook maakte ik op school kennis met macaroni. Eerst maakte ik het zoals ik had geleerd, met ham en kaas. Later had ik de kerrie ontdekt waardoor het lekker pittig werd. Ook dat vond mijn vader niks, dus aten wij het alleen als wij uit werk of school kwamen.

In mijn eigen gezin aan de Lagedijk in Zaandijk hebben wij veel van de vroegere tradities achter ons gelaten. Wim, mijn man, en ik hadden allebei een baan dus we moesten veel met elkaar afstemmen. Koken deden we om en om en deden boodschappen voor elkaar. Dat ging meestal goed, maar soms had ik iets niet gekocht dat Wim wel nodig had. Dat leverde wel wat gemopper op, maar gelukkig hadden we altijd wel iets in huis om dat te compenseren.

Toen de kinderen kwamen stelde Wim voor dat hij ook de boodschappen zou doen, zodat ik mij dan op de kinderen kon concentreren. Dat ging goed en vanaf dat moment kookte hij ook meestal. Er zat ook wel wat eigenbelang bij. Hij was een echte vleeseter en ik wat minder. Zo maakte hij altijd wel iets dat hij lekker vond.

Onze kinderen waren makkelijke eters hoewel ze niet alles lekker vonden.

Wij stonden wel op het standpunt dat ze alles geproefd moesten hebben en dan aten ze vaak iets wat ze wel lekker vonden. Eigenlijk waren alleen de Hollandse stampotten niets voor onze jongens. Wim maakte dan voor hun Mexicaanse taco's of iets anders. Zij vonden dat heerlijk. We hebben wel eens verbaasd zitten kijken hoe de jongens van mosselen zaten te smullen. Uit eten deden we ook wel eens. De eerste keer met onze oudste zoon naar een Italiaans restaurant in Zaandam weet ik nog goed. Wij aan tafel en hij in het wippertje bovenop de tafel, zodat ik hem af en toe wat kon voeren. Thuis zaten we meestal rond de opklaptafel in de keuken. De jongste wiebelde nogal eens met zijn

stoel en schoof daardoor steeds verder van de tafel af en hij moest dus steeds verder reiken naar het bord. Zo lag er in korte tijd allemaal eten op de grond. Wim en ik keken elkaar dan aan en na een korte knik schoven wij zonder iets te zeggen in een vloeiende beweging de stoel weer netjes naar voren en gingen verder met het eten alsof er niks gebeurd was. Later, toen de kinderen wat groter waren hebben we ze wel op een kookcursus in het buurthuis gedaan. Wij wilden er zeker van zijn dat zij zichzelf konden redden.

In de beginjaren aten we aan de kleine opklaptafel in de keuken. Dat was praktisch en er was verder ook niet veel ruimte meer in het huis omdat er nog een stel woonde. Op een zeker moment vertrok dat stel en kwam een grotere ruimte beschikbaar en zijn we daar gaan eten. We zaten dan met zijn vieren aan de kop van de lange rechthoekige tafel met een mooi uitzicht op de Zaan. We hebben daar veel mooie momenten gehad.

Dat veranderde toen Wim in 2015 kwam te overlijden. Vanaf dat moment hebben we daar als gezin niet meer gegeten. Het beeld van die lege stoel was te confronterend voor mij en zijn we weer aan de opklaptafel in de keuken gaan eten.

Tegenwoordig nu de kinderen het huis uit zijn, eet ik meestal alleen in de keuken. Zo nu en dan komen de kinderen met aanhang eten. Dan eten we wel aan die grote tafel, dan valt die lege stoel minder op. Het is dan altijd een fijn samenzijn. Ook gaan we met elkaar regelmatig uit eten. Dat zijn toch mooie momenten waar ik naar uitkijk.

Meer informatie op de website Zaandijkleeft.nl

Age: “Even twee foto’s. Ik ben over de foto’s niet tevreden. Later kan ik eventueel nog wat andere foto’s maken. Er zijn geen foto’s van vroeger”.

Meer informatie op de website Zaandijkleeft.nl

